

ที่ กษ 1204/ฉ. 0174

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ 10200

4 กุมภาพันธ์ 2553

เรื่อง การคททอคทางมรดกแก่ทายาทโดยธรรม และการโอนสิทธิ ตามมาตรา 39 แห่ง พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ๒๑ ชุด

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ร่างกฎกระทรวง ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคททอคทางมรดกแก่
ทายาทโดยธรรม และการโอนไปยังสถาบันเกษตรกร หรือ ส.ป.ก. พ.ศ.
2. บันทึกการถอดเทป รายการ “เชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์”
เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2552
3. ขั้นตอนการจัดที่ดิน การคททอคทางมรดกแก่ทายาทโดยธรรม และการโอนสิทธิ ตามมาตรา 39
4. แผนผังขั้นตอนการจัดที่ดิน การคททอคทางมรดกแก่ทายาทโดยธรรม และการโอนสิทธิ
ตามมาตรา 39

ด้วยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้เสนอร่างกฎกระทรวง ว่าด้วย
หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคททอคทางมรดกแก่ทายาทโดยธรรม หรือโอนไปยังสถาบันเกษตรกร หรือ
ส.ป.ก. พ.ศ. ออกตามความในมาตรา 39 แห่ง พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 เพื่อ
เสนอให้คณะรัฐมนตรี พิจารณาให้ความเห็นชอบ โดยนายกรัฐมนตรี ได้กล่าวถึงร่างกฎกระทรวงฉบับดังกล่าว
ในรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2552 ว่า รัฐบาลได้แก้ไขปัญหของ
ประชาชน ในการโอนสิทธิ การคททอคสิทธิในที่ดิน ส.ป.ก. ไปยังทายาทตามประมวลกฎหมายแพ่งและ
พาณิชย์ รวมทั้งการโอนหรือซื้อที่ดินคืนกลับมายัง ส.ป.ก. ในกรณีที่ยายาทไม่ประสงค์จะประกอบ
เกษตรกร ซึ่งประเด็นที่นายกรัฐมนตรีกล่าวถึง มีประเด็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์ในที่ดินของ
เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งเป็นที่สนใจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประชาชนทั่วไป รายละเอียด
ปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 1 และ 2

ส.ป.ก. พิจารณาแล้วเห็นว่าเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานตามร่างกฎกระทรวงดังกล่าวข้างต้น
จึงขอชักซ้อมและทำความเข้าใจแนวทางการดำเนินงาน ซึ่งมีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

1. ประเด็นที่นายกรัฐมนตรีได้กล่าวถึงการโอนสิทธิ การคททอคสิทธิในที่ดิน ส.ป.ก.
ไปยังทายาทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และการโอนหรือซื้อที่ดินคืนกลับมายัง ส.ป.ก. ในกรณี
ที่ยายาทไม่ประสงค์จะประกอบเกษตรกร ในรายการเชื่อมั่นประเทศไทยฯ นั้น เป็นการโอนสิทธิในที่ดิน
ภายหลังจากเกษตรกรได้รับโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินจาก ส.ป.ก. แล้ว ซึ่งกฎหมายกำหนดให้ต้องดำเนินการ

/ตาม...

ตามกฎหมายกระทรวง ดังนั้น ส.ป.ก. จึงได้เสนอร่างกฎกระทรวงตามมาตรา 39 และคณะรัฐมนตรี ได้มีมติเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2552 อนุมัติหลักการร่างกฎกระทรวงตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ ขณะนี้อยู่ในระหว่างการพิจารณาตรวจร่างจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

2. วัตถุประสงค์การเสนอออกกฎกระทรวงตามมาตรา 39 เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของทายาทโดยธรรม ให้สามารถจดทะเบียนรับโอนมรดกสิทธิในที่ดินแทนผู้ตายได้ เนื่องจากกรมที่ดินได้แจ้งว่า การดำเนินการในเรื่องการแบ่งแยก หรือการคดทอดทางมรดกแก่ทายาทโดยธรรมตามคำขอ ตามนัยมาตรา 39 จะกระทำไม่ได้เมื่อมีแนวทางปฏิบัติโดยออกเป็นกฎกระทรวงแล้ว จึงจะดำเนินการจดทะเบียนรับโอนมรดกสิทธิได้

3. การคดทอดทางมรดกแก่ทายาทโดยธรรม และการโอนสิทธิในที่ดินตามนัยมาตรา 39 หมายถึงที่ดินที่เกษตรกรได้รับโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินจาก ส.ป.ก. โดยผ่านกระบวนการจัดทำสัญญาเช่าซื้อ และมีการชำระค่าเช่าซื้อครบถ้วนแล้ว

4. การโอนสิทธิให้กับทายาทโดยธรรม หรือโอนสิทธิให้กับบุคคลอื่น ในขณะที่เกษตรกรยังมีชีวิตอยู่นั้น ไม่สามารถดำเนินการได้ เว้นแต่กรณีการโอนไปยังสถาบันเกษตรกร หรือ ส.ป.ก. เท่านั้น ดังนั้น บุคคลทั่วไปที่ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด จึงไม่สามารถโอนสิทธิ โดยอาศัยกระบวนการทางกฎหมายของ ส.ป.ก.ดังกล่าวได้ ทั้งนี้ การห้ามโอนสิทธิตามมาตรา 39 เป็นการห้ามโอนตลอดไป

5. ในการซื้อที่ดินคืนตามร่างกฎกระทรวง ส.ป.ก. จะต้องมีการตรวจสอบสภาพความเหมาะสมและการใช้ประโยชน์ในที่ดิน รวมทั้งมูลค่าของราคาที่ดิน และเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์ และราคาที่ดินที่จะซื้อคืน

พร้อมนี้ ส.ป.ก. ได้จัดทำขั้นตอนการจัดที่ดิน การคดทอดทางมรดกแก่ทายาทโดยธรรม และการโอนสิทธิ ตามมาตรา 39 และสาระสำคัญของร่างกฎกระทรวง รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 3 และ 4 เมื่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้พิจารณาตรวจร่างแล้วเสร็จ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ลงนามในกฎกระทรวง เพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา และมีผลใช้บังคับแล้ว จะได้แจ้งให้ทราบต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และชี้แจงทำความเข้าใจให้กับเกษตรกรและประชาชนทั่วไปให้ทราบด้วย

ขอแสดงความนับถือ

สำนักกฎหมาย

โทร. 0-2281-2940

โทรสาร 0-2281-2902

(นายสถิตย์พงษ์ สุขชูเกียรติ)

รองเลขาธิการ ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม